

УДК 81'373.2(477)
DOI 10.31652/2521-1307-2024-39-11

Творення прізвищ мешканців України, похідних від прізвища *Дед*, та їх територіальна поширеність³

Юрій Прадід <http://orcid.org/0000-0002-5842-9227>

Незалежний дослідник, м. Львів, Україна

Надійшла до редакції: 11.09.2024 • Схвалено до друку: 30.09.2024

Анотація

У статті досліджено особливості творення прізвищ, похідних від апелятива «дед», їхню територіальну поширеність в Україні. Зазначено, що така прізвищева мікросистема не була ще предметом описання в українській лінгвістичній науці. Зроблено огляд наукових праць вітчизняних мовознавців про теоретичні та прикладні аспекти дослідження українських прізвищ, які послужили теоретико-методологічним підґрунтям пропонуваної розвідки. Із системи прізвищ, поширених на теренах України, виокремлено мікросистему прізвищ, похідних від апелятива «дед», яка налічує 55 прізвищ. Аналіз фактичного матеріалу дав підстави стверджувати, що основними способами творення таких прізвищ є суфіксальний та флексійний.

Ключові слова: мікросистема, прізвища, похідні від апелятива «дед», способи творення, морфемний суфікс, словотворчий суфікс, територія поширення

³ Пропонувана стаття є продовженням серії розвідок автора про особливості творення та поширення на теренах України прізвищ окремих прізвищевих мікросистем (Прадід, 2023а; 2023б; 2023с; 2023д; 2021; 2023е; 2022б; 2023ф; 2022д; 2022е).

UDK 81'373.2(477)

DOI 10.31652/2521-1307-2024-39-11

Creation of Ukraine residents' surnames derived from the surname of «Dyed», and their territorial distribution

Yuri Pradid <http://orcid.org/0000-0002-5842-9227>

Independent researcher, Lviv, Ukraine

Received: 11.09.2024 • Accepted: 30.09.2024

Abstract

The article examines the peculiarities of the creation of surnames derived from the appellative *dyed*, common in Ukraine. It is noted that this microsystem of surnames, although small (only 55 surnames), is quite diverse in terms of its word-forming palette and is characterized by a different frequency of distribution in the regions of Ukraine. A review of the scientific works of domestic linguists on the theoretical and applied aspects of the study of Ukrainian surnames (the works of V. O. Horpynych, L. T. Masenko, A. M. Popovskiy, Yu. F. Pradid, Yu. K. Redko, M. L. Khudash, etc.), their lexicographic processing as a whole (V. M. Demchenko and I. P. Lopushynskiy, A. M. Zosimov, Yu. K. Redko, etc.), as well as individual regions of Ukraine in particular (G. L. Arkushyn, V. O. Horpynych, Yu. M. Novikova, P. P. Chuchka, etc.). A cursory review of the scientific research of Ukrainian scientists gave grounds to summarize that surnames derived from the appellative *dyed*, as well as the microsystem of surnames «*Dyed*» in general, were not studied even casually, in connection with the study of other problems, in Ukrainian linguistic science. The **purpose** of the article is to investigate the peculiarities of the creation of surnames derived from the appellative *dyed*, their regional prevalence in Ukraine. Achieving this goal involves solving the following tasks: 1) to summarize the work of Ukrainian linguists on the problems of studying surnames of residents of Ukraine; 2) to single out a microgroup of surnames formed from the appellation *dyed*; 3) to describe the features of their formation; 4) to characterize the distribution of such surnames in the regions of Ukraine. **Results.** It was established that the most common surname of the «*Dyed*» microgroup is the surname *Dedova* (808 speakers), and the most derived surnames are formed from the appellative *dyed* (13 surnames). No last name was formed from the surnames *Dedovskiy*, *Dedovets*, *Dedovych*, *Dedus*, *Dedynskiy*, which are also formed from the appellative *dyed*. The most common ways of creating surnames derived from the appellative *dyed* are suffixation (30 surnames) and inflection (18 surnames). **Originality.** In the future, the problem of origin, features of creation and distribution on the territory of Ukraine of surnames derived from other names, rare and merged surnames and some other aspects will need to be studied.

Keywords: microsystem, surnames derived from the appellative «*dyed*», ways of formation, morpheme suffix, word-formation suffix, distribution area

Постановка проблеми. Українська ономастична наука досягла певних успіхів у розв'язанні теоретичних і практичних проблем прізвищ, але потребують комплексного дослідження окремі прізвищеві мікросистеми, зокрема й прізвищева мікросистема «Дід», яку утворюють три прізвищеві мікрогрупи: 1) прізвища, похідні від апелятива *diđ* (71 прізвище); 2) прізвища, похідні від прізвища *Diđ* (173 прізвища); 3) прізвища, похідні від апелятива *deđ* (55 прізвищ). Якщо перші дві групи були предметом описання, то прізвища, похідні від апелятива *deđ* зовсім не досліджували. Незважаючи на те що мікросистема прізвищ, похідних від апелятива *deđ*, як бачимо, нечисленна, однак досить різноманітна за своєю словотворчою палітрою та характеризується різною частотністю вживання в регіонах України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Треба зазначити, що українські прізвища привернули особливу увагу мовознавців лише в кінці 60–70-х рр. ХХ ст. Достатньо згадати монографію і словник-довідник Ю. К. Редька (Редько, 1966; Редько, 1968), монографію М. Л. Худаша (Худаш, 1977). Уже у ХХІ ст. побачили світ монографії В. О. Горпинича, І. А. Корнієнко, у якій описано загальні проблеми дослідження прізвищ (Горпинич, Корнієнко, 2006), П. П. Чучки – про прізвища закарпатських українців (Чучка, 2008), А. М. Поповського, присвячену вивченню окремих мікросистем українських прізвищ (Поповський, 2020) та деякі інші. Заслужують на увагу ґрунтовні статті І. О. Варченка, В. О. Горпинича, у яких автори аналізують основні принципи дослідження сучасних українських прізвищ (Варченко, 1968; Горпинич, 2009), Ю. Ф. Прадіда – про особливості творення прізвищ, похідних від апелятива *diđ* і прізвища *Diđ* (Прадід, 2022а; Прадід, 2022с) та ін.

Помітним є доробок українських учених у галузі лексикографічного опрацювання українських прізвищ загалом (В. М. Демченко та І. П. Лопушинський, А. М. Зосимов, Ю. К. Редько та ін.) й тих чи тих регіонів України зокрема (Г. Л. Аркушин, В. О. Горпинич, Ю. М. Новикова та ін.). Цінним довідковим виданням, українським необхідним науковцям, аспірантам, студентам, усім, хто цікавиться питаннями ономастики загалом й антропоніміки зокрема, є бібліографічний покажчик з української

ономастики, укладений С. О. Вербичем, І. В. Єфименко, І. М. Желєзняк (Вербич, Єфименко, Желєзняк (уклад.), 2013).

Мета пропонованої статті – дослідити особливості творення прізвищ, похідних від апелятива *deđ*, їхню регіональну поширеність в Україні.

Досягнення цієї мети передбачає розв'язання таких завдань: 1) узагальнити доробок українських мовознавців із проблем вивчення прізвищ мешканців України; 2) виокремити мікрогрупу прізвищ, утворених від апелятива *deđ*; 3) описати особливості їх творення; 4) схарактеризувати поширення таких прізвищ у регіонах України⁴.

Матеріал дослідження. Джерелом фактичного матеріалу послужили матеріали інтернет-сайту «Рідні», на якому зафіксовано 876 тис. прізвищ мешканців України⁵, з них лише 55 прізвищ утворені від апелятива *deđ* (Рідні).

Методи та прийоми дослідження. Як основний у статті використано описовий метод і його основні прийоми: інвентаризація та систематизація мовного матеріалу в синхронії. Теоретико-методологічним підґрунтям розвідки слугували праці українських мовознавців, у яких досліджено окремі прізвищеві мікро-і макросистеми.

Виклад основного матеріалу дослідження. 30 мешканців України мають прізвище *Deđ*. Більшість таких прізвищ, очевидно, утворена безафіксальним способом від апелятива *deđ*, що походить від староукраїнського апелятива *deđ*: *deđ* – *Deđ*, носіями якого в Україні є 30 осіб, із них 18 носіїв цього прізвища мешкають на Дніпропетровщині, 7 – на Хмельниччині, 4 – на Донеччині, 1 – на Чернігівщині. Найбільше носіїв цього прізвища проживає в Синельниківському районі, що на Дніпропетровщині, – 17, і найгустіший осередок

⁴ Аналіз проводиться на основі адміністративно-територіального устрою України, що був чинний до грудня 2020 р.

⁵ На сайті «Рідні» зафіксовані прізвища мешканців України станом на 2011–2013 рр. У статті наводимо кількісні показники згідно з даними цього сайту, хоч, як слушно зауважують творці сайту, «внаслідок війни відбулися внутрішні та зовнішні переселення понад 10 мільйонів громадян України. Ця карта залишиться незмінною, як знімок стану поширення прізвищ на довоєнний час, на основі тодішнього адміністративного поділу. А вже після перемоги створимо нову версію карти» (Карта ...).

там само, де на одного носія цього прізвища припадає 2 667 жителів⁶.

Є всі підстави стверджувати, що прізвища, похідні від староукраїнського апелятива *дѣдъ*, поширені здебільшого в Західній, Північній і Центральній Україні, натомість прізвища, похідні від російського апелятива *дед*, – переважно в Східній і Південній Україні.

Від прізвища *Дед* утворено тринадцять прізвищ за допомогою таких словотворчих суфіксів⁷:

– *-ов*: *Дед* – *Дед-ов*⁸, носіями якого в Україні є 652 особи. Найбільше носіїв цього прізвища проживає в м. Києві – 32, а найгустіший осередок – Кельменецький район, що на Чернівеччині, де на одного носія цього прізвища припадає 1 133 жителі⁹.

Від основи чоловічого прізвища *Дедов* флексійним способом утворено жіноче прізвище *Дедов-а*¹⁰, носіями якого в Україні є 808 осіб.

⁶ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4>.

⁷ Варто розрізняти суфікс як морфему і словотворчий суфікс. Морфемний суфікс – це мінімальна значуща частина слова, словотворчий суфікс – значуща частина слова, яка служить для творення нових слів. Словотворчий суфікс в одному випадку може дорівнювати морфемному суфіксу, в іншому – поєднувати дві і більше мінімальні значущі частини слова (про морфемний і словотворчий суфікси докладніше див.: (Український ...)).

⁸ За допомогою словотворчого суфікса *-ов* утворюються здебільшого російські прізвища. В українській мові відповідником російського словотворчого суфікса *-ов* виступає словотворчий суфікс *-ів*. Правда, з приводу походження прізвищ на *-ов*, *-ев* (*-ев*) є й інша думка. «Прізвища на *-ов* (*Михайлов*, *Петров*, *Романов*) та *-ев* (*-ев*) (*Андреев*) – це ті самі присвійні прикметники, що й *Михайлів*, *Петрів*, *Романів*, *Андрієв*, але в них збереглося етимологічне *-о-*, *-е-* також у формі називного відмінка. Зона поширення цих форм – уся українська територія, що входила до складу Російської імперії, а також Закарпаття. Причинами збереження *-о*, *-е* треба вважати, по-перше, традиційне вживання саме такої форми прізвищ з давніх-давен, по-друге, те, що метрики та особові документи виписувалися російською мовою. Тому немає підстав уважати прізвища на *-ов*, *-ев* лише російськими. Це спільний тип прізвищ, поширений і серед інших слов'ян, наприклад, болгар та македонців» (Українські...).

⁹ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%BE%D0%B2>.

¹⁰ Як стверджує В. О. Горпинич, «жіночі відповідники до чоловічих прізвищ прикметникової форми є окремими прізвищевими лексемами, а не словоформами» (Горпинич, 2009, с. 22), бо й з юридичного боку подібні прізвища кваліфікують як самостійні. Це зауваження повною мірою стосується і

Найбільше носіїв цього прізвища проживає в Кельменецькому районі, що на Чернівеччині, – 33, і найгустіший осередок там само, де на одного носія цього прізвища припадає 1 178 жителів¹¹;

– *-овськ-*: *Дед* – *Дед-овськ-ий*, носіями якого в Україні є 7 осіб, із них 3 носії цього прізвища мешкають на Житомирщині, по 1 – на Донеччині, у Криму та в м. Харкові¹².

Від основи чоловічого прізвища *Дедовськ-ий* флексійним способом утворено жіноче прізвище *Дедовськ-а* носіями якого в Україні є 14 осіб, із них 4 носії цього прізвища мешкають на Житомирщині, по 2 – на Черкащині, у Криму та в м. Харкові, по 1 – на Донеччині, у мм. Києві, Миколаєві та в Лебедині, що на Сумщині¹³;

– *-ух*: *Дед* – *Дед-ух*, носіями якого в Україні є 232 особи. Найбільше носіїв цього прізвища проживає в м. Рівному – 27, а найгустіший осередок – Народицький район, що на Житомирщині, де на одного носія цього прізвища припадає 1 104 жителі¹⁴;

– *-ук*: *Дед* – *Дедик*, носіями якого в Україні є 77 осіб. Найбільше носіїв цього прізвища проживає в м. Львові – 22, а найгустіший осередок – Жовківський район, що на Львівщині, де на одного носія цього прізвища припадає 7 412 жителів¹⁵;

– *-ок*: *Дед* – *Дед-ок*, носіями якого в Україні є 59 осіб. Найбільше носіїв цього прізвища проживає в м. Мелітополі, що на Запоріжжі – 8, а найгустіший осередок – це Бобровицький район, що на Чернігівщині, де на одного носія цього прізвища припадає 6 568 жителів¹⁶;

– *-усь*: *Дед* – *Дед-овець*, носіями якого в Україні є 47 осіб. Найбільше носіїв цього прізвища проживає в м. Києві – 17, а найгустіший осередок – Ріпкинський район, що на

прізвища *Дедов-а*, утвореного від основи чоловічого прізвища *Дедов*.

¹¹ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B0>.

¹² <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9>.

¹³ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0>.

¹⁴ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D1%83%D1%85>.

¹⁵ <https://ridni.org/karta/%D0%94%D1%94%D0%B4%D0%B8%D0%BA>.

¹⁶ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%BE%D0%BA>.

Чернігівщині, де на одного носія цього прізвища припадає 7 821 житель¹⁷;

– *-ович*: *Дед* – *Дед-ович*, носіями якого в Україні є 36 осіб. Найбільше носіїв цього прізвища проживає в м. Кривому Розі – 11, а найгустіший осередок – Миронівський район, що на Сумщині, де на одного носія цього прізвища припадає 10 114 жителів¹⁸;

– *-усь*: *Дед* – *Дед-усь*, носіями якого в Україні є 26 осіб, із них 5 носіїв цього прізвища мешкають на Чернігівщині, 4 – на Херсонщині, по 3 – на Волині, Запоріжжі та в Криму, по 2 – на Харківщині, у мм. Кривому Розі, що на Дніпропетровщині, Первомайську, що на Миколаївщині, по 1 – на Луганщині та в м. Львові¹⁹;

– *-ул*: *Дед* – *Дед-ул*, носіями якого в Україні є 21 особа, з них 9 носіїв цього прізвища мешкають на Дніпропетровщині, по 3 – у мм. Одесі та Олександрії, що на Кіровоградщині, по 2 – на Хмельниччині, у м. Миколаєві, по 1 – у мм. Києві та Чернівцях;

– *-уш*: *Дед* – *Дед-уш*, носіями якого в Україні є 11 осіб, із них 6 носіїв цього прізвища мешкають на Київщині, 3 – у м. Києві, 2 – на Чернівецьчині²⁰;

– *-иш*: *Дед* – *Дедиш*, носіями якого в Україні є 9 осіб, із них 4 носії цього прізвища мешкають у м. Горлівці, що на Донеччині, 3 – у м. Запоріжжі, 2 – у м. Чернівцях²¹;

– *-уль*: *Дед* – *Дед-уль*, носіями якого в Україні є 2 особи, з них по 1 носієві цього прізвища мешкає у мм. Кривому Розі, що на Дніпропетровщині, та Слов'янську, що на Донеччині²²;

– *-инськ-*: *Дед* – *Дед-инськ-ий*, носіями якого в Україні є 2 особи, які мешкають у м. Нікополі що на Дніпропетровщині²³.

Вісім прізвищ, *похідних* від прізвища *Дед* (*Дедуш*, *Дедик*, *Дедиш*, *Дедух*, *Дедок*, *Дедул*,

Дедов, *Дедуль*) послужили основою для творення нових прізвищ.

1. Від основи прізвища *Дедуш*, своєю чергою, утворено прізвища за допомогою словотворчих суфіксів:

– *-к-*: *Дедуш* – *Дедуш-к-о*, носіями якого в Україні є 3 особи, з них 2 носії цього прізвища мешкає на Миколаївщині, 1 – у м. Харкові²⁴.

Від основи прізвища *Дедушк-о* утворено три прізвища за допомогою таких словотворчих суфіксів:

1) *-ін*: *Дедушк-о* – *Дедушк-ін*, носіями якого в Україні є 17 осіб, із них 7 носіїв цього прізвища мешкає на Сумщині, 3 – на Хмельниччині, по 2 – на Херсонщині, у мм. Києві та Кривому Розі, 1 – на Миколаївщині²⁵.

Від основи чоловічого прізвища *Дедушкін* флексійним способом утворено жіноче прізвище *Дедушкін-а*, носіями якого в Україні є 20 осіб, із них 7 носіїв цього прізвища мешкає на Сумщині, по 3 – на Донеччині та в м. Кривому Розі, що на Дніпропетровщині, по 2 – на Хмельниччині в м. Києві, по 1 – на Миколаївщині, Херсонщині та в м. Должанську, що на Луганщині²⁶;

2) *-ов*: *Дедушк-о* – *Дедушк-ов*, носіями якого в Україні є 2 особи, з них по 1 носієві цього прізвища мешкає на Кіровоградщині та в м. Бердянську, що на Запоріжжі²⁷.

Від основи чоловічого прізвища *Дедушков* флексійним способом утворено жіноче прізвище *Дедушков-а*, носієм якого в Україні є 1 особа, яка мешкає на Кіровоградщині²⁸;

3) *-евич*: *Дедушк-о* – *Дедушк-евич*, носіями якого в Україні є 2 особи, що мешкають на Донеччині²⁹;

– *-ев*: *Дедуш* – *Дедуш-ев*, носіями якого в Україні є 90 осіб. Найбільше носіїв цього прізвища проживає в Якимівському районі, що на Запоріжжі, – 49, і найгустіший осередок там

¹⁷ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%86%D1%8C>.

¹⁸ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87>.

¹⁹ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D1%83%D1%81%D1%8C>

²⁰ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D1%83%D1%88>.

²¹ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%B8%D1%88>.

²² <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D1%83%D0%BB%D1%8C>.

²³ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9>.

²⁴ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D1%83%D1%88%D0%BA%D0%BE>.

²⁵ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D1%83%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BD>.

²⁶ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D1%83%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BD%D0%B0>.

²⁷ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D1%83%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%B2>.

²⁸ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D1%83%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0>.

²⁹ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D1%83%D1%88%D0%BA%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D1%87>.

само, де на одного носія цього прізвища припадає 1 103 жителі³⁰.

Від основи чоловічого прізвища *Дедушев* флексійним способом утворено жіноче прізвище *Дедушев-а*, носіями якого в Україні є 114 осіб. Найбільше носіїв цього прізвища проживає в Якимівському районі, що на Запоріжжі, – 31, і найгустіший осередок там само, де на одного носія цього прізвища припадає 890 жителів³¹;

– *-инськ-:* *Дедуш* – *Дедуш-инськ-ий*, носіями якого в Україні є 3 особи, з них по 1 носієві цього прізвища мешкає на Дніпропетровщині, у Криму та в м. Херсоні³².

Від основи чоловічого прізвища *Дедушинськ-ий* флексійним способом утворено жіноче прізвище *Дедушинськ-а*, носіями якого в Україні є так само 3 особи, з них по 1 носієві цього прізвища мешкає на Дніпропетровщині, у Криму та в м. Херсоні³³;

– *-енк-:* *Дедуш* – *Дедуш-енк-о*, носіями якого в Україні є 19 осіб, із них 15 носіїв цього прізвища мешкає на Дніпропетровщині, 3 – у Кременчуці що на Полтавщині, 1 – у м. Києві³⁴;

– *-ек:* *Дедуш* – *Дедуш-ек*, носіями якого в Україні є 6 осіб, які мешкають у м. Харкові³⁵.

2. Від основи прізвища *Дедик* за допомогою словотворчого суфікса *-ев* утворено прізвище *Деди(к/ч)-ев*, носіями якого в Україні є 3 особи, з них 2 носії цього прізвища мешкають у м. Макіївці, що на Донеччині, 1 – у м. Борисполі, що на Київщині³⁶.

Від основи чоловічого прізвища *Дедичев* флексійним способом утворено жіноче прізвище *Дедичев-а*, носіями якого в Україні є 3 особи, з них 2 носії цього прізвища мешкають на Луганщині, 1 – на Київщині³⁷.

Ще від основи прізвища *Дедик* за допомогою словотворчого суфікса *-ов* утворено прізвище *Дедик-ов*, носіями якого в Україні є 2 особи, з них по 1 носієві цього прізвища мешкають у м. Одесі та Джанкої, що в Криму³⁸.

Від основи чоловічого прізвища *Дедиков* флексійним способом утворено жіноче прізвище *Дедиков-а*, носіями якого в Україні є 5 осіб, із них 2 носії цього прізвища мешкають у м. Одесі, по 1 – у м. Києві, Миколаєві та в Криму³⁹;

Від основи прізвища *Дедик* флексійним способом утворено прізвище *Дедик-а*, носіями якого в Україні є 4 особи, які мешкають у м. Харкові⁴⁰.

3. Від основи прізвища *Дедиш* за допомогою словотворчого суфікса *-ев* способом утворено прізвище *Дедиш-ев*, носієм якого в Україні є 1 особа, яка мешкає в м. Нікополі, що на Дніпропетровщині⁴¹.

Від основи чоловічого прізвища *Дедишев* флексійним способом утворено жіноче прізвище *Дедишев-а*, носіями якого в Україні є 2 особи, із них по 1 носієві цього прізвища мешкають у м. Нікополі, що на Дніпропетровщині, та селищі Гаспрі, що в Криму⁴²;

Від основи чоловічого прізвища *Дедишов*, яке відсутнє серед жителів України, флексійним способом утворено жіноче прізвище *Дедишов-а*, носіями якого в Україні є 2 особи, із них по 1 носієві цього прізвища мешкають у м. Нікополі, що на Дніпропетровщині, та селищі Гаспрі, що в Криму⁴³;

4. Від основи прізвища *Дедух* за допомогою словотворчого суфікса *-ов* утворено прізвище *Дедух-ов*, носіями якого в Україні є 36 осіб. Найбільше носіїв цього прізвища проживає в Первомайському районі, що на Миколаївщині, – 14, а найгустіший осередок цього прізвища – Володарський район, що на Житомирщині, де на

³⁰ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D1%83%D1%88%D0%B5%D0%B2>.

³¹ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D1%83%D1%88%D0%B5%D0%B2%D0%B0>.

³² <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D1%83%D1%88%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9>.

³³ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D1%83%D1%88%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0>.

³⁴ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D1%83%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE>.

³⁵ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D1%83%D1%88%D0%B5%D0%BA>.

³⁶ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%B2>.

³⁷ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%B2%D0%B0>.

³⁸ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%B2>.

³⁹ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0>.

⁴⁰ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0>.

⁴¹ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%B8%D1%88%D0%B5%D0%B2>.

⁴² <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%B8%D1%88%D0%B5%D0%B2%D0%B0>.

⁴³ <https://https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%B8%D1%88%D0%BE%D0%B2%D0%B0>.

одного носія цього прізвища припадає 3 157 жителів⁴⁴.

Від основи чоловічого прізвища *Дедухов* флексійним способом утворено жіноче прізвище *Дедухов-а*, носіями якого в Україні є 37 осіб. Найбільше носіїв цього прізвища проживає в Первомайському районі, що на Миколаївщині, – 20, а найгустіший осередок – м. Первомайськ, що на Миколаївщині, де на одного носія цього прізвища припадає 2 886 жителів⁴⁵;

5. Від основи прізвища *Дед(о)к* за допомогою словотворчого суфікса *-ов* утворено прізвище *Дедк-ов*, носіями якого в Україні є 133 особи. Найбільше носіїв цього прізвища проживає в м. Чернігові – 9, і найгустіший осередок – Путивльський район, що на Сумщині, де на одного носія цього прізвища припадає 7 386 жителів⁴⁶.

Від основи чоловічого прізвища *Дедк-ов* флексійним способом утворено жіноче прізвище *Дедков-а*, носіями якого в Україні є 177 осіб. Найбільше носіїв цього прізвища проживає в м. Києві – 16, а найгустіший осередок – Куликівський район, що на Чернігівщині, де на одного носія цього прізвища припадає 4 909 жителів⁴⁷;

6. Від основи прізвища *Дедул* за допомогою словотворчого суфікса *-ов* утворено прізвище *Дедул-ов*, носіями якого в Україні є 2 особи, що мешкають на Одещині⁴⁸.

Від основи чоловічого прізвища *Дедул-ов* флексійним способом утворено жіноче прізвище *Дедулов-а*, носіями якого в Україні є 3 особи – мешканці Одещини⁴⁹.

7. Від основи чоловічого прізвища *Дедовніков*, яке не фіксується серед мешканців України, флексійним способом утворено жіноче прізвище *Дедовніков-а*, носіями якого в Україні є 2 особи, які мешкають у м. Львові⁵⁰.

Три особи в Україні мають подвійне прізвище, одним із компонентів яких є прізвище

⁴⁴ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D1%83%D1%85%D0%BE%D0%B2>.

⁴⁵ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D1%83%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B0>.

⁴⁶ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%BA%D0%BE%D0%B2>.

⁴⁷ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0>.

⁴⁸ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D1%83%D0%BB%D0%BE%D0%B2>.

⁴⁹ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D1%83%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0>.

⁵⁰ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0>.

Дедова: 1) *Дедова-Кулікова*, носієм якого є 1 особа, що мешкає в м. Горлівці, що на Донеччині⁵¹; 2) *Дедова-Осипенко*, носієм якого є 1 особа, яка мешкає в м. Києві⁵²; 3) *Макуха-Дедова*, носієм якого є 1 особа, яка мешкає в м. Одесі⁵³;

8. Від основи прізвища *Дедуль* флексійним способом утворено прізвище *Дедул(ь)-я*, носіями якого в Україні є 2 особи, з них один носій цього прізвища мешкає на Дніпропетровщині, інший – у м. Слов'янську, що на Донеччині⁵⁴.

Чотири прізвища з компонентом *дед* утворено способом основоскладання:

1) *белый + дед = Белодед*, носіями якого в Україні є 129 осіб. Найбільше носіїв цього прізвища проживає в мм. Києві та Бахмуті, що на Донеччині, – по 13, а найгустіший осередок цього прізвища в Троїцькому районі, що на Луганщині, де на одного носія цього прізвища припадає 5 148 жителів⁵⁵.

Від основи прізвища *Белодед* за допомогою словотворчого суфікса *-ов* утворено прізвище *Белодед-ов*, носіями якого в Україні є 29 осіб, із них 12 носіїв цього прізвища мешкають на Луганщині, по 3 – на Вінниччині, Херсонщині та в м. Києві, по 2 – на Донеччині та Одещині, по 1 – на Кіровоградщині, Чернігівщині, у мм. Львові та Кривому Розі, що на Дніпропетровщині⁵⁶.

Від основи чоловічого прізвища *Белодедов* флексійним способом утворено жіноче прізвище *Белодедов-а*, носіями якого в Україні є 32 особи. Найбільше носіїв цього прізвища проживає в Троїцькому районі, що на Луганщині, – 4, і найгустіший осередок там само, де на одного носія цього прізвища припадає 3 861 житель⁵⁷;

⁵¹ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BA%D1%83%D0%B%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0>.

⁵² <https://ridni.org/karta/%D0%94%D0%B5%D0%B9%D0%BD%D0%B5%D0%BA%D0%B0%D0%9C%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%BE%D0%B2>.

⁵³ <https://ridni.org/karta/%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D1%83%D1%85%D0%B0%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B0>.

⁵⁴ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D1%83%D0%BB%D1%8C>.

⁵⁵ <https://ridni.org/karta/%D0%B1%D1%94%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%94%D0%B4>.

⁵⁶ <https://ridni.org/karta/%D0%B1%D1%94%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%BE%D0%B2>.

⁵⁷ <https://ridni.org/karta/%D0%B1%D1%94%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B0>.

2) *білий + дед = Белодед*, носіями якого в Україні є 3 особи, з них по 1 носієві цього прізвища мешкає на Полтавщині, у Криму та в м. Донецьку⁵⁸.

Від основи прізвища *Білодед* за допомогою словотворчого суфікса *-ов* утворено прізвище *Білодед-ов*, носіями якого в Україні є 9 осіб, із них 3 носії цього прізвища мешкають у м. Дніпрі, по 2 – у м. Києві та селищі Саврані, що на Одещині, по 1 – у мм. Сімферополі та Лисичанську, що на Луганщині⁵⁹.

Від основи чоловічого прізвища *Білодедов* флексійним способом утворено жіноче прізвище *Білодедов-а*, носіями якого в Україні є 6 осіб, із них по 2 носії цього прізвища мешкають у м. Дніпрі, по 1 – у м. Сімферополі та селищі Саврані, що на Одещині⁶⁰;

3) *дед + борщ = Дед-о-борщ*, носіями якого в Україні є 7 осіб, які мешкають у м. Луганську⁶¹;

4) *дед + грюк(ати) + -ов = Дед-грюк-ов*, носіями якого в Україні є 3 особи, з них 2 носії цього прізвища мешкають у м. Запоріжжі, 1 – на Київщині⁶².

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок. Проведений аналіз прізвищ, утворених від апелятива *дед*, дав підстави висновкувати:

1. Найпоширенішим прізвищем цієї мікрогрупи є прізвище *Дедова* (808 носіїв), а найбільше похідних прізвищ утворено від апелятива *дед* (13 прізвищ).

Жодного прізвища не утворено від прізвищ *Дедовський, Дедовець, Дедович, Дедусь, Дединський*, які так само утворені від апелятива *дед* (докладн. про кількість прізвищ, похідних від апелятива *дед*, поширених в Україні, див. Табл. 1).

2. Найпоширенішими способами творення прізвищ, похідних від апелятива *дед*, є суфіксальний (30 прізвищ) і флексійний (18

прізвищ) (докладн. про способи творення прізвищ, похідних від апелятива *дед*, див. Табл. 2).

3. Надалі потребують вивчення проблеми походження, особливостей творення і поширення на теренах України прізвищ, похідні від інших назв, рідкісні і зросійщені прізвища та деякі інші аспекти.

Табл. 1.

Кількість прізвищ, утворених від апелятива *дед*, поширених в Україні

№	Прізвище	Від якого прізвища походить	К-ть носіїв в Україні
1.	Дедов-а	Дедов	808
2.	Дед-ов	Дед	652
3.	Дед-ух	Дед	232
4.	Дедков-а	Дедков	177
5.	Дедк-ов	Дед(о)к	133
6.	Бел-о-дед		129
7.	Дедушев-а	Дедушев	114
8.	Дедуш-ев	Дедуш	90
9.	Дед-ик	Дед	77
10.	Дед-ок	Дед	59
11.	Дед-овець	Дед	47
12.	Дедухов-а	Дедухов	37
13.	Дед-ович	Дед	36
14.	Дедуш-ов	Дедуш	36
15.	Белодедов-а	Белодедов	32
16.	Дед		30
17.	Бел-о-дед-ов	Белодед	29
18.	Дед-усь	Дед	26
19.	Дед-ул	Дед	21
20.	Дедушкін-а	Дедушкін	20
21.	Дедуш-енк-о	Дедуш	19
22.	Дедушк-ін	Дедушк-о	17
23.	Дедовськ-а	Дедовськ-ий	14
24.	Дед-уш	Дед	11
25.	Біл-о-дед-ов	Білодед	9
26.	Дед-иш	Дед	9
27.	Дед-о-борщ		7
28.	Дед-овськ-ий	Дед	7
29.	Біло-дедов-а	Білодедов	6
30.	Дедуш-ек	Дедуш	6

⁵⁸ <https://ridni.org/karta/%D0%B1%D1%96%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%94%D0%B4>.

⁵⁹ <https://ridni.org/karta/%D0%B1%D1%96%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%BE%D0%B2>

⁶⁰ <https://ridni.org/karta/%D0%91%D1%96%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B0>.

⁶¹ <https://ridni.org/karta/%D0%B4%D1%94%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%80%D1%89>.

⁶² <https://ridni.org/karta/%D0%94%D1%94%D0%B4%D0%BE%D0%B3%D1%80%D1%8E%D0%BA%D0%BE%D0%B2>.

31.	Дедиков-а	Дедиков	5
32.	Дедик-а	Дедик	4
33.	Біл-о-дєд		3
34.	Дєди(к/ч)-єв	Дєдик	3
35.	Дєдичєв-а	Дєдичєв	3
36.	Дєд-о-грюк-ов		3
37.	Дєдулов-а	Дєдулов	3
38.	Дєдушинськ-а	Дєдушинськ-ий	3
39.	Дєдуш-инськ-ий	Дєдушк-о	3
40.	Дєдуш-к-о	Дєдуш	3
41.	Дєдул-я	Дєдул(ь)	3
2.	Дєдик-ов	Дєдик	2
43.	Дєд-инськ-ий	Дєд	2
44.	Дєдишев-а	Дєдишев	2
45.	Дєдишов-а	Дєдишов	2
46.	Дєдовніков-а	Дєдовніков	2
47.	Дєдул-ов	Дєдул	2
48.	Дєд-уль	Дєд	2
49.	Дєдушк-євич	Дєдушк-о	2
50.	Дєдушк-ов	Дєдушк-о	2
51.	Дєдиш-єв	Дєдиш	1
52.	Дєдова-Кулікова		1
53.	Дєдова-Осипєнко		1
54.	Дєдушков-а	Дєдушков	1
55.	Макуха-Дєдова		1

Табл. 2

Способи творення прізвищ, утворених від апелятива «дєд»

	Способи творення назє	К-ть
1.	Бєзсуфікєсєльний	1
2.	Суфікєсєльний	30
2.1	-ов	9
2.2	-єв	3
2.3	-инськ-	2
2.4	-ух	1
2.5	-ик	1
2.6	-ок	1
2.7	-овєць	1
2.8	-ович	1
2.9	-усь	1
2.10	-ул	1
2.11	-єнк-	1
2.12	-ін	1
2.13	-уш	1
2.14	-иш	1
2.15	-овськ-	1
2.16	-єк	1
2.17	-к-	1
2.18	-уль	1
2.19	-євич	1
3.	Флєксієний	18
3.1	-а(-я)	18
4.	Оснєвоскєдєння	3
5.	Пєдвїєнє прїзвищє	3
	Усьєго	55

Лїтерєтурє

- Вєрчєнко, І. (1968). Дє оснєв нєукєвєгє вївчєння сучєснїх укрєїнськїх прїзвищ. [В:] Рєдькє, Ю. К. *Дєвїднїк укрєїнськїх прїзвищ*. Кїїв: Рєдєнськє шкєлє, с. 3–29.
- Вєрбїч, С. О., Єфїмєнко, І. В., Жєлєзнєк, І. М. (уклєд.) (2013). *Укрєїнськє онємєстїкє: Бїблїєгрєфїчний покєжчїк*, Кїїв, 366 с.
- Гєрпїнїч, В. (2009). Оснєвнї прїнцїпї дєслїдженнє сучєснїх прїзвищ Укрєїнї. *Укрєїнськє мєвє*, № 4, с. 18–27.
- Гєрпїнїч, В. О., Кєрнїєнко, І. А. (2006). Антрєпєнїмїє Днїпрєвськєгє Прїпорїжжє є сумїжнїх рєгїєнїв Укрєїнї. *Онємєстїкє є апєлєтївї*, вїп. 25. Днїпрєпєтрєвськ; Мїкєлєєв: Ілїєн, 237 с.
- Кєртє пошїрєннє прїзвищ Укрєїнї*. <https://ridni.org/karta/> (16.06. 2024).
- Пєпєвськїй, А. (2020). *Дєщїцє прє укрєїнськї прїзвищє*: мєнєгрєфїє. Днїпрє: Лїрє, 300 с.
- Прєдїд Ю. Ф. (2023d). Осєблївєстї тєврєннє прїзвищ, пєхїднїх вїд прїзвищє *Зїркє*, тє їх тєрїтєрїєлєннє пошїрєнїстє. *Нєукєвї зєпїскї Вїннїцькєгє дєржєвнєгє пєдєгєгєгїчнєгє унївєрситєтє їмєнї Мїхєйлє Кєцїєбїнськєгє. Сєрїє: Фїлєлєгїє (мєвєзнєвєстєвє)*, № 36, с. 137–147. <https://doi.org/10.31652/2521-1307-2022-36-137-147>
- Прєдїд, Ю. Ф. (2021). Пєтрєнїмїчнї прїзвищє (нє мєтєрїєлї укрєїнськїх вєрїєнтїв хрїстїєнськїх їмєн). *Укрєїнськє мєвєзнєвєстєвє*, Кїїв, вїп. 1(50), с. 28–45.
- Прєдїд, Ю. Ф. (2022b). Спєсєбї тєврєннє прїзвищ мїкрєгрєпї «Бєтєкє»: нє мєтєрїєлї прїзвищ, пошїрєнїх в Укрєїнї. *Нєукєвїй вїснїк Ужгєрєдськєгє унївєрситєтє. Сєрїє «Фїлєлєгїє»*. *Нє пошєнє Івєнє Чєндєє (дє 100-рїччє з днєє нєрєдженнєє)*, вїп. 1 (47), с. 225–230. [https://doi.org/10.24144/2663-6840.2022.1.\(47\).225-230](https://doi.org/10.24144/2663-6840.2022.1.(47).225-230)

- Прадід, Ю. Ф. (2022d) Типологія прізвищ жителів с. Либохори Стрийського району на Львівщині. *Мови й літератури світу*: зб. наук. праць. Кривий Ріг, вип. 1, с. 28–45.
- Прадід, Ю. Ф. (2022a). Особливості творення прізвищ, похідних від прізвища *Дід* (на матеріалі прізвищ, поширених в Україні). *Філологічний часопис*: науковий журнал. Умань: ВПЦ «Візаві», вип. 2 (20), с. 62–83. <https://doi.org/10.31499/2415-8828.2.2022.268655>
- Прадід, Ю. Ф. (2022e). Типологія українських прізвищ та імен (на матеріалі прізвищ та імен моїх однокласників). *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*, № 18, с. 43–48. <https://doi.org/10.24919/2663-6042.18.2022.7>
- Прадід, Ю. Ф. (2022c). Способи творення прізвищ, похідних від апелятива *дід*. *Мова. Література. Фольклор*. Запоріжжя, № 1, с. 42–52.
- Прадід, Ю. Ф. (2023b). 100 найвідоміших прізвищ в Україні: походження, особливості творення та регіональне поширення. *Мовознавство*, № 5, с. 40–56. <https://doi.org/10.33190/0027-2833-332-2023-5-002>
- Прадід, Ю. Ф. (2023f) Способи творення прізвищ мікрогрупи «Тато» (на матеріалі прізвищ, поширених в Україні). *Філологічний часопис*: науковий журнал. Умань: ВПЦ «Візаві», вип. 1, с. 40–56. <https://doi.org/10.31499/2415-8828.2.2023.295596>
- Прадід, Ю. Ф. (2023a). «Рибні» прізвища в українській мові: особливості творення, територіальна поширеність. 1. Карась. *Записки з ономастики*. Одеса, вип. 26, с. 98–124. <https://doi.org/10.18524/2410-3373.2023.26.295014>
- Прадід, Ю. Ф. (2023e). Прізвищева мікросистема «Зима» в українській мові. *Проблеми гуманітарних наук : збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*, вип. 54, с. 110–123. <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.54.13>
- Прадід, Ю. Ф. (2023c). Особливості творення прізвищ, похідних від апелятива *небеса* та їх територіальна поширеність в Україні. *Лінгвостилістичні студії*. Луцьк, вип. 19, с. 60–68. <https://doi.org/10.29038/2413-0923-2023-19-60-68>
- Редько, Ю. К. (1966). *Сучасні українські прізвища*. Київ: Наукова думка, 216 с.
- Редько, Ю. К. (1968). *Довідник українських прізвищ*. Київ: Радянська школа, 253 с.
- Український словотвір: Словник-довідник*. <https://subject.com.ua/ukrmova/derivation/index.html> (16.06. 2024).
- Українські прізвища*.
https://www.wikiwand.com/uk/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96_%D0%BF%D1%80%D1%96%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%B0 (17.06.2024).
- Худаш, М. Л. (1977). *З історії української антропонімії*. Київ: Наукова думка, 235 с.
- Чучка, П. П. (2008). *Антропонімія Закарпаття*: монографія. Київ: ТОВ «Папірус», 672 с.

Джерела

Рідні. <https://ridni.org/> (19.05.2024).

References

- Chuchka, P. P. (2008). *Antroponimiia Zakarpattia* [Anthroponymy of Transcarpathia]: monohrafiia. Kyiv: TOV «Papyrus», 672 s. (in Ukrainian).
- Horpunych, V. (2009). Osnovni pryntsyipy doslidzhennia suchasnykh pryzvyshch Ukrainy [The main principles of the study of modern surnames of Ukraine]. *Ukrains'ka mova*, № 4, 18–27. (in Ukrainian).
- Horpunych, V. O., Korniienko, I. A. (2006). Antroponimiia Dniprovskoho Pryporizhzhia i sumizhnykh rehioniv Ukrainy [Anthroponymy of Dnipro Priporizhye and adjacent regions of Ukraine]. *Onomastyka i apeliatyvy*, vyp. 25. Dnipropetrovsk; Mykolaiv: Ilion, 237 s. (in Ukrainian).
- Karta poshyrennia pryzvyshch Ukrainy* [Map of distribution of surnames in Ukraine]. <https://ridni.org/karta/> (16.06. 2024). (in Ukrainian).
- Khudash, M. L. (1977). *Z istorii ukrainskoi antroponimii* [From the history of Ukrainian anthroponymy]. Kyiv: Naukova dumka, 235 s. (in Ukrainian).
- Popovskiy, A. (2020). *Deshchytisia pro ukrainski pryzvyshcha* [A little about Ukrainian surnames]: monohrafiia. Dnipro: Lira, 300 s. (in Ukrainian).
- Pradid Yu. F. (2023d). Osoblyvosti tvorennia pryzvyshch, pokhidnykh vid pryzvyshcha *Zirka*, ta yikh terytorialna poshyrenist [Features of the creation of surnames derived from the surname *Zirka* and their territorial distribution].

Scientific Notes of Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University. Series: Philology (Linguistics): zbirnyk naukovykh prats, vyp. 36, 137–147. (in Ukrainian).

- Pradid, Yu. F. (2021). Patronimichni pryzvyshcha (na materialy ukrainskykh variantiv khrystyianskykh imen) [Patronymic surnames (based on Ukrainian variants of Christian names)]. *Ukrainske movoznavstvo*, Kyiv, vyp. 1(50), 28–45. (in Ukrainian).
- Pradid, Yu. F. (2022a). Osoblyvosti tvorennia pryzvyshch, pokhidnykh vid pryzvyshcha Did (na materialy pryzvyshch, poshyrenykh v Ukraini) [Features of creating surnames, derived from the surname of *Did* (based on surnames common in Ukraine)]. *Filolohichnyi chasopys: naukovyi zhurnal. Uman: VPTs «Vizavi», 2022-1, vyp. 2 (20), 62–83. (in Ukrainian).*
- Pradid, Yu. F. (2022b). Sposoby tvorennia pryzvyshch mikrohrupy «Batko»: na materialy pryzvyshch, poshyrenykh v Ukraini [Ways of creating surnames of the «father» microgroup (based on surnames common in Ukraine)]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series Philology*, vyp. 1 (47), 225–230. (in Ukrainian).
- Pradid, Yu. F. (2022c). Sposoby tvorennia pryzvyshch, pokhidnykh vid apeliatyva *did* [Ways of creating surnames derived from the appellation *did*]. *Mova. Literatura. Folklor, Zaporizhzhia*, № 1, 42–52. (in Ukrainian).
- Pradid, Yu. F. (2022d). Typolohiia pryzvyshch zhyteliv s. Lybokhory Stryiskoho raionu na Lvivshchyni [Typology of surnames of residents of the village. Lybokhori of Stryi District in Lviv Oblast]. *Movy y literatury svitu: zb. nauk. prats, Kryvyi Rih, vyp. 1, 28–45. (in Ukrainian).*
- Pradid, Yu. F. (2022e). Typolohiia ukrainskykh pryzvyshch ta imen (na materialy pryzvyshch ta imen moikh odnoklasnykiv) [Typology of Ukrainian surnames and first names (based on the surnames of my classmates)]. *Scientific Bulletin of the Ivan Franko State Pedagogical University. Series: Philological Sciences (Linguistics)*, № 18, 43–48. (in Ukrainian).
- Pradid, Yu. F. (2023a). «Rybni» pryzvyshcha v ukrainskii movi: osoblyvosti tvorennia, terytorialna poshyrenist. 1. Karas. [“Fish” surnames in the Ukrainian language: peculiarities of creation, territorial distribution 1. Karas]. *Opera in Onomastica. Odesa*, vyp. 26, 98–124. (in Ukrainian).
- Pradid, Yu. F. (2023b). 100 naividomishykh pryzvyshch v Ukraini: pokhodzhennia, osoblyvosti tvorennia ta rehionalne poshyrennia [The 100 most common surnames in Ukraine: their origin, derivation peculiarities, and regional distribution]. *Movoznavstvo*, № 5, 40–56. (in Ukrainian).
- Pradid, Yu. F. (2023c). Osoblyvosti tvorennia pryzvyshch, pokhidnykh vid apeliatyva *nebesa* ta yikh terytorialna poshyrenist v Ukraini [Peculiarities of creating surnames from the appellative *nebesa* and their territorial dissemination in Ukraine]. *Linguostylistic Studies. Luts'k*, vyp. 19, 60–68. (in Ukrainian).
- Pradid, Yu. F. (2023e). Pryzvyshcheva mikrosystema «Zyma» v ukrainskii movi [Surname microsystem «Zyma» in the Ukrainian language]. *Problems of humanities: a collection of scientific works of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University. Series "Philology"*, vyp. 54, 110–123. (in Ukrainian).
- Pradid, Yu. F. (2023f) Sposoby tvorennia pryzvyshch mikrohrupy «Tato» (na materialy pryzvyshch, poshyrenykh v Ukraini) [Ways of creating surnames from the appellative *tato* (based on surnames common in Ukraine)]. *Philological Review. Uman: VPTs «Vizavi», vyp. 1, 40–56. (in Ukrainian).*
- Redko, Yu. K. (1966). *Suchasni ukrainski pryzvyshcha* [Modern Ukrainian surnames]. Kyiv: Naukova dumka, 216 s. (in Ukrainian).
- Redko, Yu. K. (1968). *Dovidnyk ukrainskykh pryzvyshch* [Directory of Ukrainian surnames]. Kyiv: Radianska shkola, 253 s. (in Ukrainian).
- Ukrainski pryzvyshcha* [Ukrainian surnames].
https://www.wikiwand.com/uk/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96_%D0%BF%D1%80%D1%96%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%B0 (17.06.2024). (in Ukrainian).
- Ukrainskyi slovotvir* [Ukrainian word formation]: *Slovnyk-dovidnyk*. <https://subject.com.ua/ukrmova/derivation/index.html> (16.06. 2024). (in Ukrainian).
- Varchenko, I. (1968). Do osnov naukovooho vyvchennia suchasnykh ukrainskykh pryzvyshch [To the basics of the scientific study of modern Ukrainian surnames]. [V:] Redko, Yu. K. *Dovidnyk ukrainskykh pryzvyshch* [Directory of Ukrainian surnames]. Kyiv: Radianska shkola, 3–29. (in Ukrainian).
- Verbych, S. O., Yefymenko, I. V., Zheliezniak, I. M. (Ed.) (2013). *Ukrainska onomastyka: Bibliografichni pokazhchyk* [Ukrainian onomastics: Bibliographic index], Kyiv, 366 s. (in Ukrainian).

Sources

Ridni [Relatives]. <https://ridni.org/> (19.05.2024).

Автор

Юрій Прадід, доктор філологічних наук, професор
e-mail: ypradid1@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-5842-9227>

Author

Yuri Pradid, Doctor of Philological Sciences, Professor
e-mail: ypradid1@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-5842-9227>

Конфлікт інтересів

Автор засвідчує про відсутність конфлікту інтересів

Conflict of Interests

The author declares that he has no conflict of interest